

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет економіки та управління

(назва інституту, факультету, коледжу)

Кафедра фінансів

(назва кафедри, циклової комісії)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

(Жильцов О.Б.)

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Податковий менеджмент

(повна назва навчальної дисципліни за навчальним планом)

для студентів

спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"

(шифр і назва спеціальності (гей))

освітнього рівня

першого (бакалаврського)

(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми

072.00.01 "Фінанси і кредит"

(шифр і назва освітньої програми)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2166/22
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 20   р.

Київ – 2022

Розробники:

Сосновська Ольга Олександрівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів

Нечипоренко Аліна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів

Викладачі:

Сосновська Ольга Олександрівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів

Нечипоренко Аліна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) фінансів

Протокол № 1 від 01.09.2022 р.

Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (О.О. Сосновська)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми) 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”

(назва освітньої програми)

01.09.2022 р.

Керівник освітньої програми _____ (підпис) _____ (О.О. Сосновська)

Робочу програму перевірено

01.09.2022 р.

Заступник директора/декана _____ (підпис) _____ (О.О. Казак)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 кредитів / 120 годин	
Курс	2	
Семестр	4	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Самостійна робота	56	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – послідовне формування у студентів компетентностей у застосуванні на практиці норм податкового законодавства на рівні державного та корпоративного податкового менеджменту.

Завдання навчальної дисципліни:

- оволодіння теоретичними та організаційними основами податкового менеджменту;
- вивчення податкового законодавства;
- вивчення методик контрольної роботи працівників податкових органів;
- набуття навичок роз'яснювальної роботи щодо окремих положень податкового законодавства та вирішення дискусійних питань.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- сутність, зміст і завдання податкового менеджменту;
- організаційні засади податкового менеджменту;
- сутність і методи планування та прогнозування податкових надходжень;
- види і джерела податкових ризиків;
- методичні підходи до оцінювання податкових ризиків та управління ними;
- порядок обліку платників податків та податкових надходжень;
- сутність, принципи та види податкового контролю;
- особливості контрольної роботи податкових органів у сфері прямого та непрямого оподаткування;
- методи митного контролю.

вміти:

- аналізувати фінансово-господарську діяльність платника податку, податкову звітність, стан обов'язкових платежів до бюджету, причини податкової заборгованості платників, типові порушення чинного законодавства з питань оподаткування;
- контролювати своєчасність подання податкової звітності до податкових органів, правильність заповнення податкових декларацій та розрахунків, а також вірогідність поданих у них даних, стан активів платника, що перебувають у податковій заставі;
- проводити моніторинг податкових надходжень, податкових ризиків, податкового боргу, причин порушення податкового законодавства;
- розробляти методики проведення перевірок, критерії оцінювання та показники ефективності податкового контролю;
- розраховувати суми податків та обов'язкових платежів, що підлягають сплаті до бюджету, суми пені та фінансових санкцій;
- формувати реєстри та особливі справи платників податків, картки особових рахунків платників для обліку податкових надходжень, зведені реєстри податкових надходжень.

За результатами вивчення навчальної дисципліни студент набуває наступних компетентностей:

ДФК 3. Здатність розв'язувати прикладні завдання в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування

ДФК 5. Здатність до організації фінансів різних форм бізнесу в процесі створення та функціонування суб'єктів господарювання.

Програмні результати навчання:

ДПР 3. Обґрунтовувати фінансові рішення і критерії оцінювання їх ефективності для різних видів організаційних структур бізнесу.

ДПР 6. Вміння використовувати знання з обліку та податкового законодавства, аудиту та економічного аналізу для управління податковим навантаженням, його регулювання, контролю повноти та правильності сплати податків до бюджету.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Практичні	Семінари	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовний модуль 1. Державний податковий менеджмент							
Тема 1. Теоретичні та організаційні засади податкового менеджменту	11	4	2				5
Тема 2. Облік платників податків та податкових надходжень	12	2	4				6
Тема 3. Організація податкових перевірок	11	4	2				5
Модульний контроль	2	2					
Разом	36	10	8				16
Змістовий модуль 2. Корпоративний податковий менеджмент							
Тема 4. Сутність та функції корпоративного податкового менеджменту	11	2	4				5
Тема 5. Податковий ризик-менеджмент на підприємстві	12	2	4				6
Модульний контроль	2	2					
Разом	25	4	8				11
Змістовий модуль 3. Податкове планування та прогнозування в системі податкового менеджменту							
Тема 6. Сутність податкового планування та прогнозування	12	4	2				6
Тема 7. Методи податкового планування та прогнозування	10	2	2				6
Модульний контроль	2	2					
Разом	24	6	4				12
Змістовий модуль 4. Податковий контроль як складова податкового менеджменту							
Тема 8. Контрольна робота податкових органів у сфері непрямого оподаткування	14	4	4				6
Тема 9. Контрольна робота податкових органів у сфері прямого оподаткування	10	2	2				6
Тема 10. Митний контроль	9	2	2				5
Модульний контроль	2	2					
Разом	35	8	8				17
Усього	120	28	28				56

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Державний податковий менеджмент

Тема 1. Теоретичні та організаційні засади податкового менеджменту

Поняття податкового менеджменту. Суб'єкти, об'єкт та мета податкового менеджменту. Функції податкового менеджменту. Структура податкового менеджменту. Елементи податкового менеджменту. Податкове регулювання в системі державного податкового менеджменту. Органи управління в сфері оподаткування та їх функції. Органи законодавчої та виконавчої влади. Органи оперативного управління в сфері оподаткування. Органи нефінансового профілю. Державна податкова служба України, її структура, статус, підпорядкування. Завдання Державної податкової служби України. Права керівників органів податкової служби та їхніх заступників. Права посадових осіб податкових органів. Права та обов'язки платників податків. Правове регламентування діяльності податкових органів.

Тема 2. Облік платників та податкових надходжень

Сутність та значення обліку платників податків. Облік платників податків-юридичних осіб. Обліковий реєстр, його структура, порядок ведення. Порядок подання документів для взяття на облік у податкових органах. Порядок внесення змін до облікового реєстру. Облік платників ПДВ. Реєстрація та облік постійних представництв нерезидентів в Україні як платників податку на прибуток. Облік неприбуткових підприємств. Облік платників податків-фізичних осіб. Державний реєстр фізичних осіб-платників податків та інших обов'язкових платежів: мета створення, зміст інформації, джерела формування єдиного інформаційного фонду. Порядок реєстрації фізичних осіб у Державному реєстрі. Особовий рахунок платника податку. Організація роботи податкових органів з обліку податкових надходжень.

Тема 3. Організація податкових перевірок

Сутність та необхідність податкової перевірки. Загальні підходи і принципи до проведення камеральної перевірки. Повнота і своєчасність подання податкових декларацій та розрахунків. Дотримання вимог щодо порядку заповнення поданих документів. Узгодженість звітних даних. Послідовність даних у формах звітності. Оформлення результатів камеральної перевірки. Документальна перевірка. Планові та зустрічні документальні перевірки. Підготовка до проведення документальної перевірки. Посвідчення на право проведення перевірки. Програма перевірки. Оформлення результатів документальної перевірки. Акт та довідка перевірки. Оскарження дій податкових органів.

Змістовий модуль 2. Корпоративний податковий менеджмент

Тема 4. Сутність та функції корпоративного податкового менеджменту

Поняття та мета корпоративного податкового менеджменту. Предмет, об'єкт та суб'єкти корпоративного податкового менеджменту. Цільові орієнтири корпоративного податкового менеджменту. Особливості корпоративного податкового менеджменту. Функції корпоративного податкового менеджменту та функціональна модель його реалізації. Фактори, які впливають на зниження ефективності корпоративного податкового менеджменту.

Тема 5. Податковий ризик-менеджмент на підприємстві

Сутність податкового ризик-менеджменту. Вплив ризик-менеджменту на виконання дохідної частини бюджету. Основні характеристики податкового ризику. Основні джерела податкових ризиків. Класифікація податкових ризиків. Оцінювання податкових ризиків. Методи визначення податкових ризиків. Управління податковими ризиками: зміст, принципи та етапи. Превентивні антикризові заходи. Обмежуючі антикризові заходи. Компенсаційні антикризові заходи. Взаємодія державних органів щодо недопущення розширення кола об'єктів і суб'єктів податкових ризиків. Шляхи упередження та усунення податкових ризиків.

Змістовий модуль 3. Податкове планування та прогнозування в системі податкового менеджменту

Тема 6. Сутність податкового планування та прогнозування

Співвідношення понять «податкове планування» та «планування податкових надходжень». Зміст поняття «прогнозування і планування податкових надходжень». Чинники, які впливають на якість прогнозування і планування податкових надходжень. Сутність та роль податкового планування підприємств. Ризики податкового планування суб'єктів господарювання. Принципи податкового планування. Етапи податкового планування на мікрорівні. Теоретичні засади аналізу міжнародного корпоративного податкового планування. Сутність та класифікація методів міжнародного корпоративного податкового планування.

Тема 7. Методи податкового планування та прогнозування

Податкове навантаження та методи його оцінювання на макрорівні. Загальна характеристика методів податкового прогнозування і планування податкових надходжень. Прогнозування прямих податків. Прогнозування податку на прибуток. Розрахунок бази оподаткування та надходження податку на прибуток. Прогнозування податку на доходи фізичних осіб. Розрахунок бази оподаткування та надходження податку з доходів фізичних осіб. Прогнозування непрямих податків. Прогнозування ПДВ. Методика прогнозування надходжень ПДВ. Прогнозування акцизного податку.

Змістовний модуль 4. Податковий контроль як складова податкового менеджменту

Тема 8. Контрольна робота податкових органів у сфері непрямого оподаткування

Камеральна перевірка декларацій з ПДВ. Своєчасність подання декларації, наявність додатків та довідок. Перевірка податкових зобов'язань з ПДВ. Правильність відображення оподатковуваних операцій. Обґрунтованість операцій, що не є об'єктом оподаткування та звільнених від оподаткування. Коригування зобов'язань з ПДВ. Перевірка податкового кредиту. Коригування податкового кредиту. Перевірка обґрунтованості бюджетного відшкодування. Документальна перевірка ПДВ. Документальна перевірка податкового кредиту. Документи, що дають право на податковий кредит. Обґрунтованість застосування пільг. Камеральна перевірка розрахунків акцизного податку. Своєчасність подання розрахунку. Правильність обчислення суми акцизного податку. Достовірність результатів перерахунку акцизного податку. Обґрунтованість зменшення акцизного податку при

експорту підакцизних товарів. Документальне підтвердження здійснення експортної операції. Документальна перевірка акцизного податку. Достовірність об'єкта оподаткування. Правильність визначення оподатковуваного обороту. Обґрунтованість застосування пільг.

Тема 9. Контрольна робота податкових органів у сфері непрямого оподаткування

Камеральна перевірка декларацій з податку на прибуток підприємства. Своєчасність подання декларації податку на прибуток підприємства. Визначення суми податку на прибуток, що підлягає сплаті до бюджету. Документальна перевірка фінансової звітності з питань нарахування податку на прибуток. Контроль правильності нарахування та своєчасності перерахування податку з доходів фізичних осіб податковими агентами. Достовірність об'єкта оподаткування. Обґрунтування застосування встановленого розміру податкової соціальної пільги. Повнота та своєчасність перерахування до бюджету утриманих податків. Контроль за своєчасністю надходження та правильністю нарахування фіксованого податку з доходів фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності. Перевірка розрахунків транспортного податку. Документальна перевірка правильності нарахування транспортного податку.

Тема 10. Митний контроль.

Сутність митного контролю. Митні декларації та порядок їх заповнення. Митні режими. Суб'єкти і об'єкти, митного контролю. Форми, методи, принципи митного контролю. Організація та порядок проведення митного контролю в Україні. Порядок оформлення результатів митного контролю. Відповідальність платників податків щодо порушення ними митного законодавства. Порядок оскарження платниками податків результатів митного контролю.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
1	Відвідування лекцій	1	5	5	2	2	3	3	4	4
2	Відвідування практичних занять	1	4	4	4	4	2	2	4	4
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	2	10	2	10	3	15
4	Робота на практичних (семінарських) заняттях	10	4	40	4	40	2	20	4	40
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом				89		81		60		88
Максимальна кількість балів:						318				
Розрахунок коефіцієнта:						318 / 100 = 3,18				

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Державний податковий менеджмент			
1	Теоретичні та організаційні засади податкового менеджменту	5	5
2	Облік платників податків та податкових надходжень	6	5
3	Організація податкових перевірок	5	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Корпоративний податковий менеджмент			
4	Сутність та функції корпоративного податкового менеджменту	5	5
5	Податковий ризик-менеджмент на підприємстві	6	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Податкове планування та прогнозування в системі податкового менеджменту			
6	Сутність податкового планування та прогнозування	6	5
7	Методи податкового планування та прогнозування	6	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Податковий контроль як складова податкового менеджменту			
8	Контрольна робота податкових органів у сфері непрямого оподаткування	6	5
9	Контрольна робота податкових органів у сфері прямого оподаткування	6	5
10	Митний контроль	5	5
Разом		56	50

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль за результатами виконання контрольних (модульних) робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які студент набув після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля з дисципліни. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в аудиторії.

Модульний контроль проводиться у формі контрольної роботи за кожним модулем. Контрольні (модульні) роботи включають тестування, відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань та ситуацій.

Сума балів, накопичених студентом за виконання модульних контрольних робіт свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення.

Критерії оцінювання модульного контролю з дисципліни наступні:

20-25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

15-20 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

10-15 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та

аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1-10 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Форми проведення та критерії оцінювання модульного контролю

Модулі	Теми дисципліни	Форма контролю	Максимальна сума балів
I	Теми 1, 2, 3 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
II	Теми 4, 5 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
III	Теми 6, 7 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
IV	Теми 8, 9, 10 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання студента за семестр, що здійснюється в університеті у формі заліку.

Залік (диференційований залік) – це вид семестрового контролю, при якому засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з кредитного модуля оцінюється, як правило, на підставі рейтингової системи оцінювання за результатами поточного контролю (тестування, поточного опитування, виконання модульних контрольних робіт та певних видів робіт на практичних заняттях) протягом семестру. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу та шкалу ECTS для отримання рейтингової оцінки знань студента.

Студент вважається допущеним до семестрового контролю з дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом та програмою на семестр з цієї навчальної дисципліни. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни, де зазначено види контролю і кількість балів за видами.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год.: лекції – 28 год., практичні заняття – 28 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год.

Модулі (кількість балів)	Змістовий модуль I (89 балів)			Змістовий модуль II (81 бал)		Змістовий модуль III (60 балів)		Змістовий модуль IV (88 балів)		
Назва модуля	Державний податковий менеджмент			Корпоративний податковий менеджмент		Податкове планування та прогнозування в системі податкового менеджменту		Податковий контроль як складова податкового менеджменту		
Теми лекцій	Теоретичні та організаційні засади податкового менеджменту	Облік платників податків та податкових надходжень	Організація податкових перевірок	Сутність та функції корпоративного податкового менеджменту	Податковий ризик-менеджмент на підприємстві	Сутність податкового планування та прогнозування	Методи податкового планування та прогнозування	Контрольна робота податкових органів у сфері непрямого оподаткування	Контрольна робота податкових органів у сфері прямого оподаткування	Митний контроль
Теми практичних занять	Теоретичні та організаційні засади податкового менеджменту	Облік платників податків та податкових надходжень	Організація податкових перевірок	Сутність та функції корпоративного податкового менеджменту	Податковий ризик-менеджмент на підприємстві	Сутність податкового планування та прогнозування	Методи податкового планування та прогнозування	Контрольна робота податкових органів у сфері непрямого оподаткування	Контрольна робота податкових органів у сфері прямого оподаткування	Митний контроль
Самостійна робота	15 балів			10 балів		10 балів		15 балів		
Поточний контроль	МК 1 – 25 балів			МК 2 – 25 балів		МК 3 – 25 балів		МК 4 – 25 балів		
Загалом	318, коефіцієнт переведення у 100-бальну шкалу – 3,18									

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Андрущенко В.Л., Варналій З.С., Прокопенко І.А., Тучак Т.В. Податкові системи зарубіжних держав: навчальний посібник. К.: Кондор, 2012. 222 с.
2. Дема Д.І., Шевчук І.В., Мартинюк Г.П. Податковий менеджмент : навч. посіб. К.: Алерта, 2017. 256 с.
3. Дубовик О. Ю. Податковий менеджмент у схемах і таблицях: навчальний посібник. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 248 с.
4. Економічний тлумачний словник. Понятійна база законодавства України у сфері економіки, К. : КНТ, 2006. 307 с.
5. Зайцев О. В. Податковий менеджмент : підручник. Суми : Сумський державний університет, 2017. 412 с.
6. Іванов Ю.Б. Проблеми розвитку корпоративного податкового менеджменту: монографія. Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. 496 с.
7. Іванов Ю.Б., Майбуров І.А. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій: навч. посібн. Х. : ВД "ІНЖЕК", 2010. 492 с.
8. Купчак М. Я., Саміло А. В. Податковий менеджмент : навчальний посібник. Львів, 2020. 185 с.
9. Куцик П. О., Полянська О. А. Облік і звітність в оподаткуванні : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2017. 506 с.
10. Самусевич Я. В., Височина А.В. Податкове планування та основи податкової оптимізації : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2021. 344 с.
11. Соколовська, А.М. Основи теорії податків: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Кондор, 2010. 325 с.
12. Федотов О.П. Організація митного контролю: навчально-методичний посібник. Одеса : НУ «Одеська юридична академія». 2020. 144 с

Додаткова

1. Адміністрування податків, зборів, платежів: навч. посіб. / за заг. ред. В.П. Хомутенко Одеса: «Атлант», 2015. 314 с.
2. Бечко П. К., Бечко В. П., Лиса Н. В., Пташник С. А. Податковий менеджмент у системі податкового адміністрування. *Економіка та держава*. 2021. № 11. С. 79–83.
3. Вилкова Е. С. Податкове планування : навчальний посібник. К. : Юрай, 2015. 285 с.
4. Долгий О. О. Державно-владні аспекти податкового менеджменту. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2014. №1. С. 111–115.
5. Желай О.В. Інституціональне забезпечення координованої реалізації податкової політики на сучасному етапі розвитку українського суспільства. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. № 1 (91). С.104–107.

6. Напрями реформування податкової політики України в контексті фіскальної децентралізації та розширення бази оподаткування: монографія / А. І. Крисоватий, О. М. Десятнюк, Л. П. Амбрик та ін.; за ред. А.І. Крисоватого, О. М. Десятнюк. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 182 с.

7. Нечипоренко А. В., Панченко І. В., Мороз Л. О. Стан і перспективи розвитку податкової політики України. *Бізнес Інформ*. 2021. №5. С. 348–354.

8. Нікітішин А. О. Податкова політика в умовах економічних перетворень: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 480 с.

9. Пасько Т. Поняття, правові ознаки та види невиїзних податкових перевірок в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 7. С.243–248.

10. Податкова система : навч. посібник / Ю. Б. Іванов, В. Ф. Тищенко, О. Є. Найденко та ін. Харків : ХНЕУ імені С. Кузнеця, 2018. 408 с.

11. Податкове право України : підручник / за ред. М. П. Кучерявенка, Н. А. Маринів. Харків : Право, 2019. 440 с.

12. Протидія агресивному податковому плануванню: світовий досвід та виклики для України : монографія. за заг. ред. С.С. Брехова та В. І. Коротуна. К. : Алерта, 2017. 344 с.

13. Пухальський В. В. Оцінка стану, ефективності та результативності податкового контролю в Україні. *Економіка та держава*. 2019. № 1. С. 35–40

14. Реформування податкової системи України: сучасні виклики та орієнтири: монографія / за заг. ред. П. В. Пашка, Л. Л. Тарангул. Київ : Новий друк, 2015. 570 с.

15. Сучасні тенденції розвитку європейського оподаткування та новітня парадигма податкової політики в Україні : монографія / С. І. Юрій, А. І. Крисоватий, А. І. Кошук. Т. : ТНЕУ, 2010. 292 с.

Ресурси мережі Інтернет

1. Вісник. Офіційно про податки. URL: <http://www.visnuk.com.ua/>

2. Законодавство України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/>

3. Ліга Бізнес-Інформ. URL : www.liga.net.

4. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

5. Офіційний портал Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>

6. Податки & бухоблік. URL : <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/>

7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>